

โรงเรียนคุณธรรม

ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง

สพฐ.

(ฉบับร่าง)

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
แนวทางการจัดกิจกรรมค่านิยมคุณธรรมสู่ห้องเรียน

คำนำ

แนวทางการจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียนเล่มนี้ เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เนื้อหาในเอกสารได้กล่าวถึงแนวทางการขับเคลื่อนการนำคุณธรรมสู่ห้องเรียนให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ๔ ขั้นตอน คือ ๑) สร้างความตระหนัก ๒) ชักนำคุณธรรมสู่ห้องเรียน ๓) เพียรติดตามความดี และ ๔) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนดีมีคุณธรรม

แนวทางการดำเนินการดังกล่าวโรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของห้องเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน โดยมีเป้าหมายคือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง และส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เพิ่มขึ้นตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขอขอบคุณคณะทำงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเล่มนี้จนสำเร็จด้วยดี และหวังอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านและหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน และบุคลากรเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมืองต่อไป

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

คำนำ	
สารบัญ	
ความเป็นมาของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	
กิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรม	
ความเป็นมา	
จุดมุ่งหมาย	
กิจกรรมการดำเนินงาน	
แผนภูมิแนวทางการจัดกิจกรรมค่านคุณธรรมสู่ห้องเรียน	
การประเมินผลกิจกรรม	
ผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิด	
การรายงานผลการดำเนินงาน	
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
รายชื่อคณะทำงาน	

ความเป็นมาของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) ได้กล่าวถึง ศาสตร์พระราชา ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ครอบคลุม เรื่องเอกลักษณ์ของชนชาติไทย เช่นการอ่อนน้อมถ่อมตน การเป็นสุภาพชน ความขยันหมั่นเพียร การซื่อสัตย์สุจริตซึ่งเป็นคุณงามความดีของคนไทยที่บรรพชนไทยได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ศาสตร์พระราชาให้ข้อคิดการประพฤติปฏิบัติตนไว้ว่าอย่าคบคนด้วยฐานะ คบคนด้วยความดี มีมิตรภาพด้วยความรักและความผูกพันและขอให้มีความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดาผู้มีพระคุณ ประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ ถ้าทุกคนปฏิบัติตนตามศาสตร์ของพระราชาแล้วก็เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ประเทศก็จะมีแต่คนดีและทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้ารวมทั้งน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมเกิดความสมดุลและยั่งยืน แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานไว้กว่า ๔๐ ปีที่ผ่านมาเพื่อให้ประชาชนชาวไทยนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและครอบครัวให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข จึงนับได้ว่า“ศาสตร์พระราชา” เป็นเสมือนองค์ความรู้ที่อยู่คู่แผ่นดินไทยซึ่งล้วนมุ่งให้ประชาชนทุกคนปฏิบัติตนเป็น “คนดี” ทั้งคิดดี พูดดี ทำดี ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม สุจริต มีวินัย และมีความสามัคคีซึ่งกันและกันเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดไป

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มีพระราชกระแสรับสั่งต่อประชาชนชาวไทยให้ “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง”พร้อมทั้งพระราชทานหลัก ๓ ประการที่เกี่ยวกับครูและนักเรียนไว้ว่า

“ให้ครูรักเด็ก เด็กรักครู”

“ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเองและให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า”

“ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี”

จากพระราชกระแสรับสั่งข้างต้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท ด้านการศึกษาเพื่อสานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ว่า การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน ดังนี้

๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง
๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม
๓. มีงานทำ-มีอาชีพ
๔. เป็นพลเมืองดี

กิจกรรมของโครงการโรงเรียนคุณธรรม

เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และพระบรมราโชวาทด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูรสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ ได้แก่ ๑) พอเพียง ๒) กตัญญู ๓) ซื่อสัตย์สุจริต ๔) ความรับผิดชอบ และ ๕) อุทิศตนคุณธรรม โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างน้อยร้อยละ ๓๕ และปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โรงเรียนทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และเพื่อให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีแนวทางในการดำเนินงาน จึงได้จัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น จำนวน ๑๐ เรื่อง

เอกสารแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการจำนวน ๑๐ เรื่อง เพื่อให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกิจกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- เรื่องที่ ๑ แนวทางการจัดค่ายยุวชนคนคุณธรรม
- เรื่องที่ ๒ แนวทางการจัดทำโครงการพัฒนาจริยคุณ
- เรื่องที่ ๓ แนวทางการผลิตนวัตกรรม สร้างสรรค์ความดี
- เรื่องที่ ๔ แนวทางการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.
- เรื่องที่ ๕ แนวทางการจัดกิจกรรม ๑๐,๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม
- เรื่องที่ ๖ แนวทางการจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน
- เรื่องที่ ๗ แนวทางการจัดกิจกรรมครอบครัวคุณธรรม
- เรื่องที่ ๘ แนวทางการจัดกิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน
- เรื่องที่ ๙ แนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม
- เรื่องที่ ๑๐ แนวทางการจัดทำภาพยนตร์สั้นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ความเป็นมา

การจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา หรือกรอบแนวคิดคุณธรรม ๕ ประการตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. หรือแต่ละห้องเรียนสามารถกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์เพิ่มเติมเป็นของห้องเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละห้องเรียนได้ โดยครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และหาแนวทางแก้ไข และจัดกิจกรรมโครงการคุณธรรมระดับห้องเรียนหรือกิจกรรมอื่นที่สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นคนดีของห้องเรียนต่อไป

จุดมุ่งหมาย

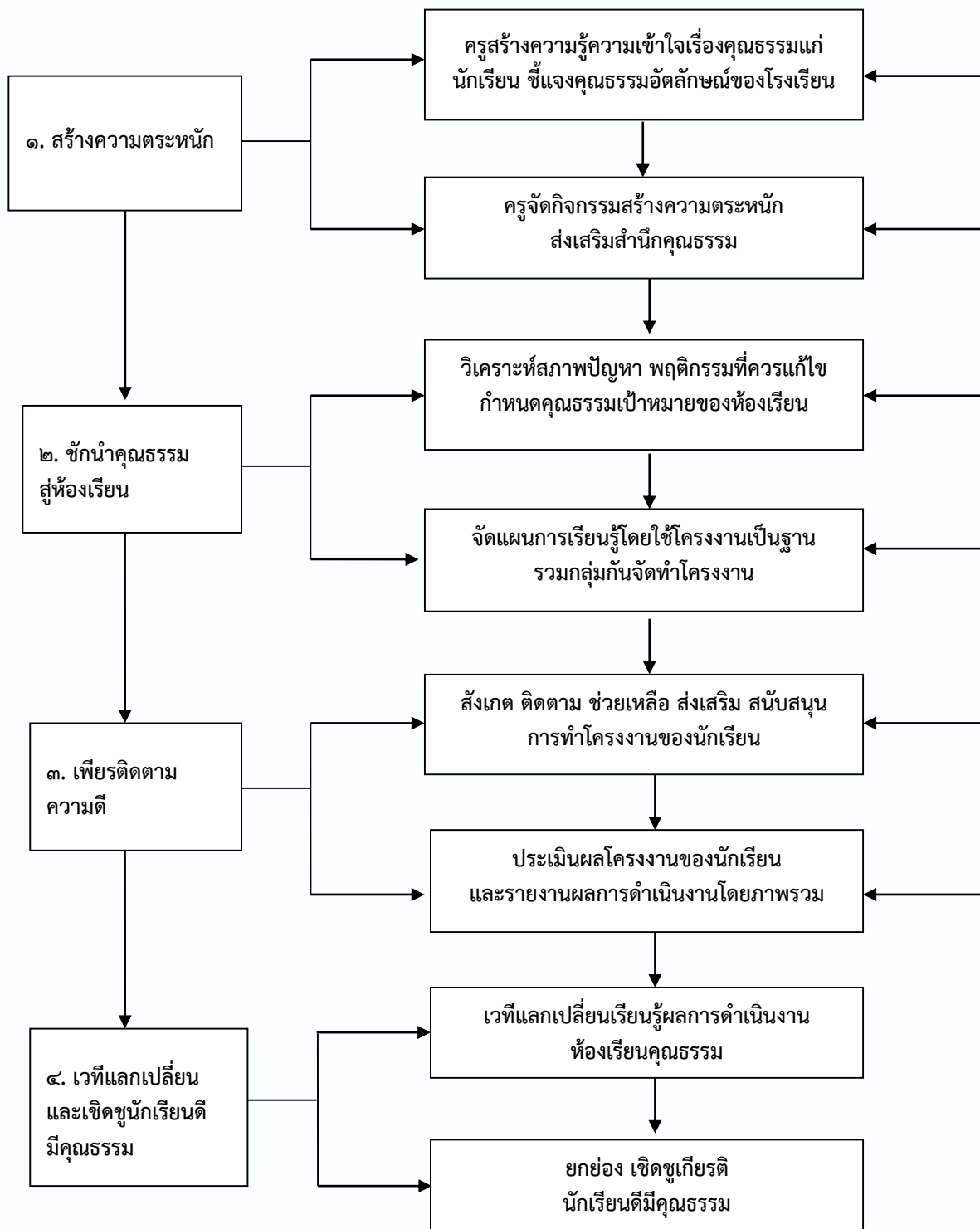
๑. เพื่อให้ครูและนักเรียนนำคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้
๒. เพื่อให้ครูและนักเรียนกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์เพิ่มเติมเป็นของห้องเรียน
๓. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง

กิจกรรมการดำเนินงาน

กิจกรรมหลัก/แนวปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
<p>แนวทางการดำเนินงานคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน</p> <p>ขั้นที่ ๑ สร้างความตระหนัก</p> <p>๑. ครูชี้แจงและทำความเข้าใจให้นักเรียนทราบถึงคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน</p> <p>๒. ครูจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย เช่น คู่มือที่ศึ้นเรื่องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เล่าเรื่องชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เล่าข่าวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์</p> <p>ขั้นที่ ๒ ชักนำคุณธรรมสู่ห้องเรียน</p> <p>๓. ครูและนักเรียนร่วมกันระดมความคิดวิเคราะห์สภาพปัญหา และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ควรแก้ไข แล้วกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย พร้อมพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก เพื่อพัฒนาเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของห้องเรียน</p> <p>๔. ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน</p> <p>๕. ให้นักเรียนจัดทำโครงงานคุณธรรมพร้อมทั้งนำเสนอ</p>	<p>พ.ค.</p> <p>พ.ค.</p>	<p>ครู และนักเรียน</p> <p>ครู และนักเรียน</p>

กิจกรรมหลัก/แนวปฏิบัติ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
<p>ขั้นที่ ๓ เพียรติดตามความดี</p> <p>๖. ครูสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของห้องเรียนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๗. ครูประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์</p> <p>เป็นรายบุคคล หากมีนักเรียนคนใดยังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้ครูร่วมกับครอบครัวดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน</p> <p>๘. ครูสรุปผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ และโรงเรียนดำเนินการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ</p>	พ.ค.-มี.ค.	ครู
<p>ขั้นที่ ๔ จัดเวทีแลกเปลี่ยนและเชิดชูนักเรียนดีมีคุณธรรม</p> <p>๙. ครูและนักเรียนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการคุณธรรมในห้องเรียน ระหว่างห้องเรียน และสรุปถอดบทเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จของแต่ละห้องเรียน</p> <p>๑๐. คัดเลือกห้องเรียนที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ครบทุกคน เพื่อให้เป็นห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ</p> <p>๑๑. ยกย่อง เชิดชูเกียรติห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ</p> <p>๑๒. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ</p>	ก.ย., ก.พ. ส.ค.	ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู นักเรียน

แผนภูมิแนวทางการจัดกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน

การประเมินผลการดำเนินงาน

การประเมินผลกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียนเป็นภารกิจที่ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นเป็นผู้ดำเนินการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินผลพฤติกรรมนักเรียน และคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ การทดสอบ ซึ่งบางกิจกรรมควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยมีตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมพอเพียงของนักเรียนในภาคผนวก

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	หลักฐาน/ร่องรอย/ลักษณะที่พบ
๑. นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ที่กำหนดของห้องเรียน	๑. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ๒. แบบประเมินพฤติกรรมห้องเรียน ๓. โครงการที่นักเรียนจัดทำตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของห้องเรียน ๔. ภาพกิจกรรม ฯลฯ
๒. จำนวนห้องเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ	๑. ประกาศห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบของโรงเรียน ๒. แบบสรุปผลการคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบ ๓. เกียรติบัตร ฯลฯ

ผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิด

๑. โรงเรียนมีนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม เพิ่มมากขึ้น
๒. โรงเรียนมีห้องเรียนคุณธรรมต้นแบบสำหรับใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงานของห้องเรียนอื่น ๆ ในโรงเรียนและต่างโรงเรียน
๓. นักเรียนมีความภาคภูมิใจที่เป็นคนดีของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน
๔. โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง

การรายงานผลการดำเนินงาน

การรายงานผลการดำเนินงาน “กิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน” เป็นภารกิจของครูประจำชั้นที่จะต้องรายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงความก้าวหน้า และความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะ ซึ่งอยู่กับข้อตกลงของโรงเรียนว่าจะให้ห้องเรียนรายงานผล ภาคเรียนหรือปีละกี่ครั้ง โดยมีตัวอย่างแบบรายงานกิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียนในภาคผนวก

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. (๒๕๕๙). ๖ ขั้นตอนสู่โรงเรียนคุณธรรม. นนทบุรี : บริษัทธนธัชการพิมพ์ จำกัด.
_____. (๒๕๖๐). โรงเรียนคุณธรรม. นนทบุรี : บริษัทธนธัชการพิมพ์ จำกัด.
ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (๒๕๕๘). คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัท
สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชซิง จำกัด
_____. (๒๕๖๐). คู่มือวิทยากรการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัทมาตาการพิมพ์ จำกัด.
_____. (๒๕๖๐). บนเส้นทางสร้างคนดี. กรุงเทพฯ : บริษัทสหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชซิง จำกัด

รายชื่อคณะกรรมการ

๑. นายณรงค์ โสภา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสาคร	สพป. สิงห์บุรี
๒. นายประเสริฐ สุวรรณชัยเลิศ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งนาวิทยา	สพม. เขต ๔๒
๓. นายสิทธิพงษ์ สິงศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะคร้อ
(รัฐประชาอนุทิศ)	สพป.นครสวรรค์ เขต ๓
๔. นางนปภา ศรีเอียด	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและ
ประเมินผลการจัดการศึกษา	สพป.ปัตตานี เขต ๑